

Hantering av stallgödsel

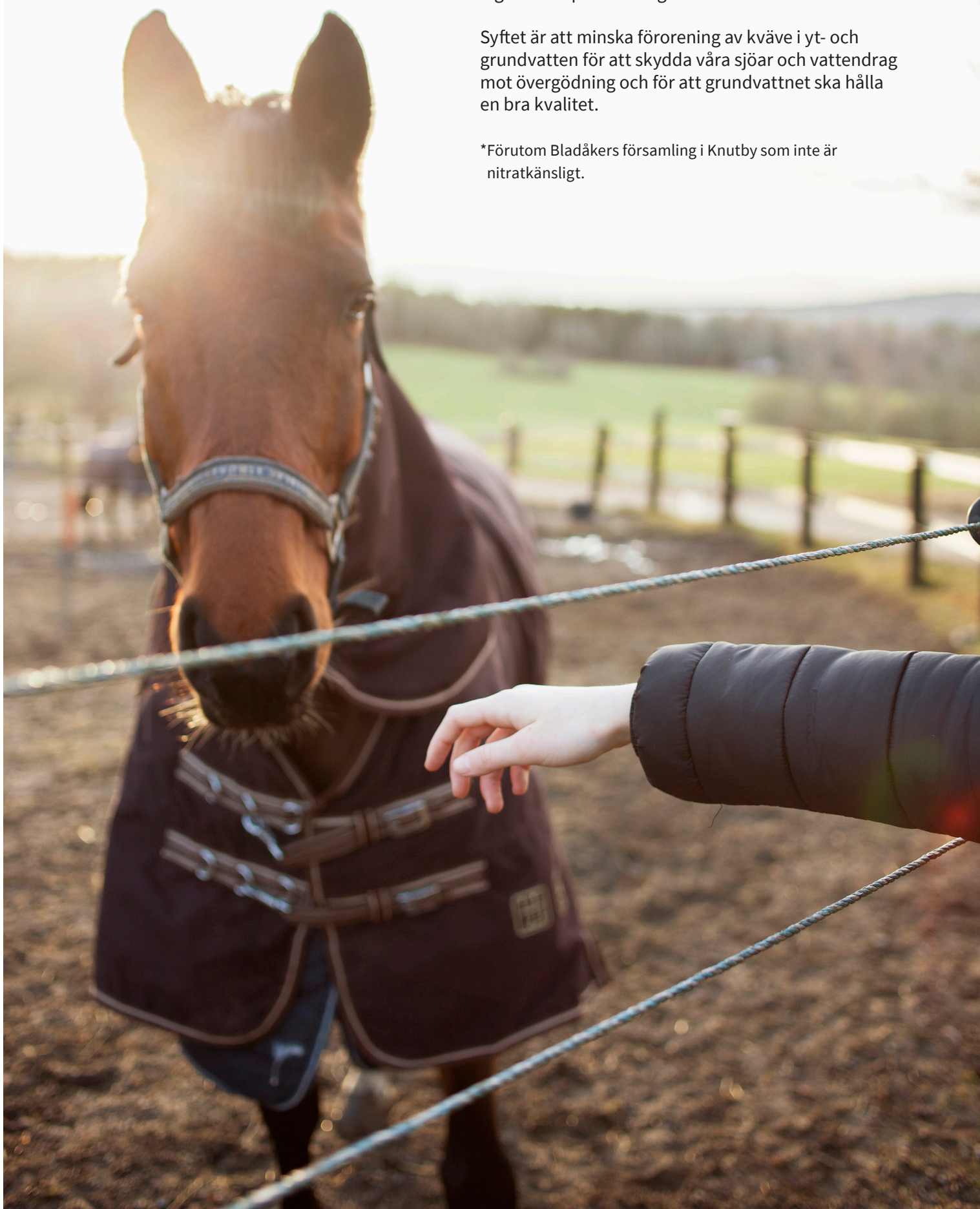
Uppsala
kommun

Om Uppsalas regler för stallgödsel

Hela Uppsala kommun är klassat som ett nitratkänsligt område*. Enligt EU:s nitratdirektiv innebär det att Uppsala behöver hårdare regler för hur vi lagrar och sprider stallgödsel.

Syftet är att minska förorening av kväve i yt- och grundvatten för att skydda våra sjöar och vattendrag mot övergödning och för att grundvattnet ska hålla en bra kvalitet.

*Förutom Bladåkers församling i Knutby som inte är nitratkänsligt.

Så lagrar du stallgödsel

Du måste lagra stallgödsel så att det inte kan rinna ut eller läcka ut till omgivningen. Det undviker du genom att förvara det på en tät yta, exempelvis en gödselplatta, en urinbrunn eller en flytgödselbrunn. Utloppet från en platta eller en annan hård yta kan du sedan leda till en gödselbrunn som du tömmer för att exempelvis sprida på en åker under växtsäsongen. För att minska risken ytterligare för avrinning kan du täcka över gödsel förvaringen med ett tak eller plast.

Gödselplatta

En gödselplatta bör ha ett avlopp som är kopplat till exempelvis en urinbrunn. Plattan behöver ha murar eller kanter runt omkring och en lutning så att gödsel och lakvatten inte kan läcka ut.

Plansilo

Om du har en plansilo måste pressvattnet samlas upp i ett tätt lagringsutrymme.

Urinbehållare och flytgödselbehållare

Urinbehållare och flytgödselbehållare ska täckas med ett svämtäcke, ett tak, en tät duk, ett halmtäcke eller liknande. Syftet är för att minska ammoniakavgång. När du fyller på med gödsel måste du göra det under duken.

(Bestämmelser för lagringskapacitet av stallgödsel enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket)

Så förvarar du gödsel

Det finns olika krav på hur man lagrar gödsel. Vilka krav som gäller för dig beror på vilken verksamhet du arbetar med och hur stor din verksamhet är.

Jordbruksföretag

Om du sköter någon form av jordbruksverksamhet räknas det som ett jordbruksföretag, exempelvis om du har produktion av foder på åkermark. Du måste driva en verksamhet i lantbruket för att det ska räknas som ett jordbruksföretag.

Hästhållning

Om du bara arbetar med hästhållning räknas det inte som ett jordbruksföretag. Men om du driver hästhållning och samtidigt har en foderproduktion räknas det som en jordbruksverksamhet.

Regler för jordbruksföretag

För att stallgödsel ska kunna spridas vid lämpliga tidpunkter behöver du ha tillräcklig lagringskapacitet. I tabellen nedan krav på

lagringskapacitet beroende på antal djur och djurslag. Kraven uppger en miniminivå. Det kan vara fördelaktigt att planera för ett större lagringsbehov eftersom du kan behöva lagra gödsel längre än planerat vissa år. Observera att stukalagring i fält inte räknas in i lagringskapaciteten.

Räkna ut ditt lagringsbehov

Räkna ut lagringsbehovet med ett beräkningsverktyg på Jordbruksverkets webbplats jordbruksverket.se

Antal djur	Kor, hästar, får och getter	Annan djurhållning
Fler än 100	8 månader	10 månader
Fler än 10 och max 100	6 månader	10 månader
Fler än 2 ¹ och max 10	6 månader	6 månader

¹ Jordbruksföretag med högst två djurenheter är undantagna enligt SJVFS 2004:62

För bort och ta emot gödsel

Om ditt jordbruksföretag tar emot eller för bort stallgödsel måste du dokumentera det enligt Jordbruksverkets föreskrift om miljöhänsyn i jordbruket. Du måste spara dokumentet i minst sex år. Den högst tillåtna mängden fosfor som du får sprida per hektar är 22 kilo. Det beräknas som ett genomsnitt över en femårsperiod. Om du har mer gödsel än så kan du köra bort det.

Information som måste finnas i dokumentet:

- Gödselmängden som du för bort eller tar emot.
- Vilka djur och hur många djur som gödseln kommer från eller mängden totalfosfor som gödseln innehåller.
- Datum för när du förde bort eller tog emot gödsel.
- Vem du tagit emot gödseln ifrån eller vem du fört bort gödseln till.

Föreskrifter om ändring i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring § 13 och § 14.

Om du inte kan lagra gödsel

Om du inte har plats för att lagra ditt eget stallgödsel måste du ha ett avtal med en mottagare. Det är viktigt att mottagaren har kapacitet att ta emot den mängd som du levererar, eftersom mottagaren själv ska förvara gödslet.

Lagra gödsel tillfälligt i stuka på fält

Du ska i första hand lagra gödsel på den täta lagringsyta som finns men du kan också lagra det i en hög upplagd på fält. Det kallas då för en stuka.

Tänk på det här:

- Placera stukan på det fält som gödseln ska spridas på.
- Om du lagrar stukan på samma fält under flera år i rad behöver du flytta stukan på fältet. Du får inte placera den på samma plats inom fem år.
- Mängden gödsel får inte överskrida fältets växtnäringsbehov.
- Skapa en lagringsplats som minimerar risken för läckage vid kraftigt regn. Annars kan gödseln förorena ytvatten och dricksvattentäkter.
- Lagra inte gödseln där det finns risk för översvämning, vattensamling eller en hög grundvattennivå under lagringsperioden.
- Lagringsplatsens jordarter får inte stoppa snabb genomrinning genom marken.
- Det får inte vara för många torrsprickor i marken.
- Lagringen får inte vara direkt ovanför kända dräneringsledningar.
- Placeringen får inte framkalla skador på marken.
- De som bor nära får inte drabbas av besvärligheter som flugor och dålig lukt. Placera stukan minst 200 meter från bostäder.
- Lägg inte gödseln på åkerholmar eller liknande platser som är skyddade enligt miljöbalken.

(SJVFS 2015:21 Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.)

Så komposterar du gödsel

Strörök gödsel som hästgödsel kan du behöva kompostera innan du sprider den. Du bör i första hand kompostera i den täta lagringsytan som finns. Alternativt kan du göra det i en stuka på fält om mängden kan staplas till minst två meters höjd.

Tänk på det här:

- Kompostera gödseln i utrymmen och på platser som uppfyller kraven.
- Kompostera gödseln i första hand under sommarhalvåret från mars till och med november. Det gäller inte för gödsel med riklig ströinblandning som hästgödsel.
- Sprid gödseln när komposteringen är klar.
- Om komposten ligger kvar efter oktober måste du täcka över den med ett tätt material. Det gäller inte för hästgödsel eller gödsel som har en stor del med halm.
- Du får bara kompostera all gödsel i samma kompost under en begränsad tidsperiod. Placera komposten på åkermark som är i bruk och där gödseln ska spridas.
- Om du lagrar komposten på samma fält under flera år i rad behöver du flytta komposten på fältet. Du får inte placera den på samma plats inom fem år.
- Jordarten på platsen får inte vara genomsläpplig. Det innebär att du kan behöva bearbeta jorden så att det inte bildas maskgångar och sprickor i marken.

- Lagra inte gödseln där det finns risk för översvämning eller vattensamling under lagringsperioden.
- Skapa en lagringsplats som minimerar risken för läckage vid kraftigt regn. Annars kan gödseln förorena ytvatten och dricksvattentäkter.
- Lagringen får inte vara direkt ovanför kända dräneringsledningar.
- Placeringen får inte framkalla skador på marken.
- De som bor nära får inte drabbas av besvärligheter som flugor och dålig lukt. Placera stukan minst 200 meter från bostäder.
- Plantera gröda på marken när du har tagit bort gödseln.
- Lägg inte gödseln på åkerholmar eller liknande platser som är skyddade enligt miljöbalken.
- Anpassa stukans storlek och utformning för att gynna komposteringen och för att undvika syrebrist i stukan.

(SJVFS 2015:21 Föreskrifter om ändring i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.)

Skyddsavstånd för stukor

- Avståndet mellan en stuka och en dricksvattenbrunn ska vara minst 200 meter.
- Avståndet till dagvattenbrunnar, öppna diken och andra vattendrag ska vara minst 50 meter.
- Avståndet mellan en stuka och bostäder ska vara minst 200 meter.

Regler för att sprida gödsel under vintern

I de flesta områden inom Uppsala kommun behöver du dispens från miljöförvaltningen för att sprida gödsel 1 november–28 februari. Det gäller dock inte Bladåkers församling i Knutby eftersom området inte är klassat som nitratkänsligt. Reglerna finns för att hindra att gödsel läcker ut i sjöar och vattendrag.

Krav för att få dispens

- Något oväntat har inträffat och det har lett till att du inte kan sprida gödseln i tid, till exempel extrema väderförhållanden.
- Du måste ha tillräcklig lagringskapacitet utifrån antal djurenheter, det vill säga hur många och vilka djur du har. För liten lagringskapacitet är inte ett tillräckligt skäl för att ge dispens.
- Innan dispens ges bör det också ha utretts om du kan lagra gödseln hos andra, närliggande lantbruk.

Miljöförvaltningen ger inga generella dispenser utan en bedömning måste göras i varje enskilt fall.

Du hämtar dokumentet som du behöver för att ansöka om dispens på [uppsala.se](http:// uppsala.se). Sök på ”spridning av gödsel”.

Informera miljöförvaltningen

Du måste anmäla till miljöförvaltningen om du har ett förråd med gödsel eller om du vill sprida gödsel inom ett detaljplanerat område.

Lagar, regler och råd om stallgödsel

Det finns lagar, regler och råd som styr vad du får göra och vad du måste göra med stallgödsel. Här ser du de lagar och regler som styr och webbplatser med mer information:

- Miljöbalken (1998:808).
- Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket.
- Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
- SJVFS 2015:21 föreskrifter om ändring i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad som gäller för växtnäring.
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön som är beslutade av kommunfullmäktige 26 januari 2004, § 33. Uppsala kommunfullmäktige föreskriver följande med stöd av 9 kap. 7, 10-13 §§ och 14 kap. 21 § miljöbalken (1998:808), 13, 39, 40, 43 och 44 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt 21§ räddningstjänstförordningen (1986:1107).
- Läs mer om lagring och hantering av gödsel på Jordbruksverkets webbplats [jordbruksverket.se](http:// jordbruksverket.se)

Kontakta miljöförvaltningen

Kontakta gärna miljöförvaltningen innan du lägger upp en stuka.

Vi svarar på dina frågor och funderingar.

Kontakta miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04

måndag–fredag 9.00–12.00.

E-post: miljoforvaltningen@uppsala.se

Postadress: Uppsala kommun

Miljöförvaltningen

753 75 Uppsala

[uppsala.se/miljoforvaltningen](http:// uppsala.se/miljoforvaltningen)